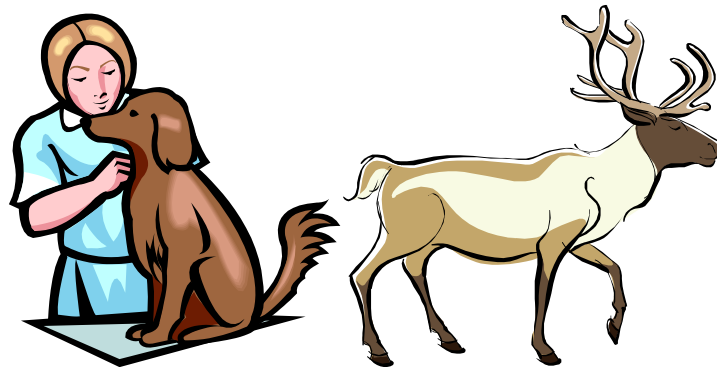

**INARIN KUNNAN SUUNNITELMA
ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUISTA JA ELÄINTEN TERVEYDEN
JA HYVINVOINNIN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ
VUOSILLE 2023 – 2024**

Minna Saramo

Ympäristöjaosto 20.02.2024 § 1

1. Johdanto

Inarin kunnan eläinlääkintähuolto vastaa eläinlääkintähuollosta Inarin ja Utsjoen kunnissa.

Kunnan on laadittava suunnitelma eläinlääkintäpalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Velvoite perustuu eläinlääkintähuoltolakiin (765/2009, § 10). Tämä on Inarin kunnan toiminta-alueen koskevan suunnitelman päivitys vuodelle 2024.

Toiminnasta vastaava ympäristöjaosto hyväksyy suunnitelman ja/tai sen päivityksen vuosittain. Suunnitelman toteutumisesta laaditaan ympäristöjaostolle raportti toimintavuoden päätyttyä. Hyväksytyt raportit lähetetään myös aluehallintovirastolle.

Yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuolto täyttää eläinlääkintähuoltolain vaatimukset.

2 Voimavarat

2.1. Henkilöressit, vastualueet ja työnjako

Yhteistoiminta-alueella on neljä eläinlääkärin virkaa. Näistä yksi muutettiin 1.2.2023 alkaen määräaikaisesti valvontaeläinlääkärin (vastaavan praktikkoeläinlääkärin) viraksi 31.12.2025 asti.

Vuodelle 2024 on varattu määräraha lyhytaikaisten sijaisten rekrytoimiseen tarvittaessa.

3 Tietojärjestelmät

Praktiikka

Eläinlääkintähuollossa on käytössä selainpohjainen ProvetNet-potilastieto- ja laskutusjärjestelmä. Sovellus on tarkoitus päivittää uudempaan ProvetCloud-versioon v. 2024. Kaikkien eläinlääkäreiden, myös sijaisten, edellytetään käyttävän ohjelmaa.

Sekä pien- että tuotantoeläinten ajanvaraus hoidetaan ohjaamalla puhelut ajanvarauksesta kulloinkin vastaaville eläinlääkäreille. Uusi puhelinrinkiin perustuva ajanvarausnumero on otettu käyttöön marraskuussa 2023.

VATI -järjestelmä

Elintarvikelain mukaiset maidontuotantotilojen hygieniatarkastukset ja poronlihaleikkaamojen kirjataan VATI -järjestelmään kunnan tunnuksilla.

Aluehallintoviraston porolihantarkastuseläinlääkärinä tehtävä teurastamovalvonta kirjataan VATI-järjestelmään valtion tunnuksilla.

4 Yhteistyö ja viestintä

4.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja viestintä

Viestinnästä muille viranomaisille vastaa pääasiassa terveysvalvonnan johtaja ja valvontaeläinlääkäri.

Valvontaeläinlääkäri vastaa yleensä aluehallintoviraston vastuulle kuuluvissa asioissa viestinnästä aluehallintovirastoon ja eläinsuojeluasioissa viestinnästä poliisille. Viestinnästä aluehallintoviranomaiselle eläintautiepidemiatilanteessa vastaa valmiuseläinlääkäri.

Viestintä eläinlääkintähuollon erityistilanteissa on sisällytetty yksikön valmiussuunnitelmaan.

Viestinnässä huomioidaan Inarin kunnan viestintäsuunnitelma.

5 Maksut

Inarin kunnan eläinlääkintähuollolle asiakkailta perittävät maksut (klinikkamaksu, laitemaksut ym.) hyväksyy tekninen lautakunta. Taksa on nähtävänä yksikön verkkosivuilla. Taksaa on tarkoitus päivittää v. 2024, mm. laitemaksujen osalta.

Edellisten lisäksi eläinlääkäri perii asiakkailta korvaukset lääkkeistä ja tarvikkeista sekä kunnallisen eläin-lääkärিতaksan mukaisen käyntimaksun ja toimenpidemaksun.

6 Valvonnan toimeenpano

Valvontaeläinlääkäri vastaa valvonnan suunnitelmallisuudesta erillisen tarkastussuunnitelman mukaan (laaditaan 31.3.2024 mennessä).

Valvontakäynnit dokumentoidaan sähköisesti kohdekansioihin ja lähetetään Lapin Aluehallintovirastoon.

12 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN

12.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Inarin kunnan eläinlääkintähuolto tarjoaa peruseläinlääkintäpalvelut tuotantoeläimille, hyötyeläimille ja lemmikki-/harraste-eläimille. Palvelut tarjotaan sekä virka- että päivystysaikana.

Praktikkoeläinlääkäreillä on valmiudet tehdä perusleikkauksia sekä tuotantoeläimille että pieneläimille. Tällaisia leikkauksia ovat esim. sektiot (koskien koiria, kissoja ja märehitijöitä)

Ivalon vastaanotto on hyvin varusteltu ja siellä on mahdollisuus tehdä myös peruspalvelut ylittäviä toimenpiteitä (röntgen, hammaspora, suppea laboratorio).

12.2 Kiireellinen eläinlääkäripalvelu

Ympäri vuorokautinen päivystys järjestetään Inari-Utsjoen omana toimintana. Päivystykset jaetaan yksikön 4-5 eläinlääkäriin kesken.

Pieneläin- ja suurelänpäivystystä ei ole ollut tarpeen eriyttää, koska tuotantoeläintiloja on niin vähän.

Yhteistoiminta-alueella on päivystyskäytössä maksullinen palvelunumero.

12.3 Saatavuus- ja laatutavoitteet

Ivalon eläinlääkäreiden ajanvarausaika on klo 8:30-9:30. Eläinlääkäri ovat kuitenkin asiakkaiden tavoitettavissa joustavasti myös klo 9:30-16 välisenä aikana (erotusajan ulkopuolella). Puheluista ei peritä erillisiä palvelumaksuja.

12.4. Toimitilat

Ivalon vastaanoton toimitilat täyttävät valtakunnallisessa ohjelmassa mainitut vaatimukset muilta osin, mutta hevosen pakkopilttuu ja vartiointi puuttuvat (autotalleja yksi).

Toimitilat ovat aikanaan suunniteltu ja rakennettu kahdelle eläinlääkärille ja nykyisellään tiloissa työskentelee 4-6 eläinlääkärinä.

Vastaanottotilojen kattava peruskorjaus tehdään kevään 2024 aikana (laattalattian ja kiintokalusteiden uusinta, tulojen uudelleen järjestely).

Tauko-, sosiaali- ja toimistotilat siirtyvät ns. hallintopuolelle yksikön muiden viranhaltijoiden siirtyessä uusiin toimitiloihin Ivalon entiselle lukiolle. Isoin toimisto toimii myös lyhytaikaisten sijaisten asuntona.

Varusteet ja välineet

Ivalon vastaanoton varustelu täyttää valtakunnallisessa ohjelmassa mainitun tason sekä *seutukunnalliselle pieneläinpäivystyspisteelle määritellyn tason.*

Laboratoriopalvelut

Veri- ja virtsanäytteitä tutkitaan soveltuvin osin vastaanoton laboratoriossa. Muut tarvittavat tutkimukset lähetetään ulkopuolisille palveluntarjoajille. Vuoden 2024 aikana suunnitelmassa on verianalysointin hankinta johtuen paikallisten laboratoriopalveluiden huonontumisesta (terveysaseman Nordlab ei tutki eläinnäytteitä).

Vuoden 2024 painopisteet ja toimenpiteet

ELTE-tietojärjestelmän vaiheittainen käyttöönotto

ELTE-tietojärjestelmän osa eläintautitapausten ja epidemioiden hallinta on julkaistu ja on käytössä. Toimintoja lisätään edelleen asteittain järjestelmän kehitysvaiheiden mukaisesti. Kaikki lainsäädännöllä vastustettavien eläintautien epäilyt ja todetut tapaukset (esim. salmonellat) kirjataan ELTE-järjestelmään. Ruokavirasto järjestää edelleen käyttökoulutusta ja ohjeistaa järjestelmän käytössä tarpeen mukaan.

ELKE-järjestelmän osa eläinlääkkeiden käyttötiedon keruu eli ELTE2 otettiin käyttöön 1.4.2022. Järjestelmä kerää tietoa eläinlääkärin käyttämisestä ja luovuttamista lääkkeitä pääosin rajapinnan kautta suoraan praktiikkaohjelmistoista, mutta silloin kun se ei ole mahdollista, on tietoja syötettävä käsin. Vuoden 2023 käyttötiedot raportoidaan EU:lle vuonna 2024. Avit käyttävät ELKE-järjestelmän tietoja hyväkseen eläinlääkäreiden tehostetussa lääkitsemisvalvonnassa.

Kansallinen, kaiken mikrobilääkkeiden käyttötiedon raportti on mahdollinen vasta, kun apteekeista saadaan tiedot mikrobilääkkeistä. Tämänhetkisen arvion mukaan tiedot saisi 1.1.2026 alkaen eli ensimmäinen koko vuoden raportti saatavilla 2027.

ELKE-järjestelmää tullaan hyödyntämään myös eläintautien ilmoittamisessa. Ruokavirasto antaa myös ELKEN käyttökoulutusta järjestelmän käyttöönoton yhteydessä.

Pandemiavalmiuden arviointi ja koronaepidemian opit ympäristöterveydenhuollossa

Kaikki tahot arvioivat painopistetyön onnistumista.

Eläintautitorjunnan varautuminen ja toteutus

LSSAVI vetää Ruokaviraston avustamana hanketta, jossa parannetaan varautumista ja valmiutta laajan zoonoottisen eläintautiepidemian edellyttämien taudinvastustustoimenpiteiden toteuttamiseen, koordinointiin ja johtamiseen. Toteutuksessa hyödynnetään aiemmista eläintautitapauksista, erityisesti vuoden 2023 lintuinfluenssaepidemiasta saatuja oppeja, ja otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon koko hallintorakenteeseen esitettäviä muutoksia. Toteutusaika alustavasti 2024-2025.

EU:n eläinterveyssäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin lainsäädännön toimeenpano

EU:n eläinterveyssäännöstö 2019/429 (AHL) sekä sen nojalla annettuja säädöksiä on sovellettu 21.4.2021 lähtien. Uudistettu eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskeva lainsäädäntö astui voimaan tammikuussa 2022. Mm. uusille eläinlajeille on tullut vaatimuksia mer-kintään ja rekisteröintiin. Rekisteröintivaatimus laajeni koskemaan myös tiettyjä sukuolujen ja alkioiden pitopaikkoja. Vuosien 2023-2024 aikana jatkuu uuden lainsäädännön toimeenpano, ohjeistaminen ja kouluttaminen.

EU:n eläinlääkeasetuksen 2019/6 ja muuttuvan kansallisen lääkelainsäädännön toimeenpano

EU:n eläinlääkeasetusta 2019/6 ja sen nojalla annettuja säännöksiä on sovellettu 28.1.2022 lähtien. Vuoden 2024 aikana tavoitteena on vakiinnuttaa uuden lainsäädännön mukainen valvonta. Samoin jatketaan uudesta lainsäädännöstä tiedottamista ja kouluttamista.

Eläinten hyvinvointilain toimeenpano

Uusi eläinten hyvinvointilaki astuu voimaan vuoden 2024 alusta. Uuden lainsäädännön toimeenpano, ohjeistus ja koulutus edellyttää runsaasti Ruokaviraston, aluehallintovirastojen ja paikallisviranomaisten panostusta.

Eläinlääkintähuoltolain toimeenpano

Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee mahdollisesti voimaan vuoden 2024 aikana. Uuden lainsäädännön ohjeistus, koulutus ja käyttöönotto edellyttää vuoden 2024 aikana paljon Ruokaviraston, aluehallintovirastojen ja kuntien panostusta.

Lääkitsemisen valvonta

Vuoden 2024 valvonta on selostettu erikseen valtakunnallisen EHO:n liitteessä 3.

Kuolleiden tuotantoeläinten hautaamisen valvonta ja turkiseläinrehun turvallisuuden varmistaminen

Vuonna 2024 jatketaan edellisen vuoden sivutuotevalvonnan painopisteenä ollutta sivutuotteiden hautaamisen valvontaa komission antamaan suositukseen perustuen (sivutuoteauditointi keväällä 2021). Komissio kiinnitti huomiota sivutuoteauditoinnillaan sivutuotteiden hautaamisen olosuhteiden valvonnan riittämättömyyteen, erityisesti pohjavesialueille aiheutuvien riskien vuoksi. Lisäksi valvontaa laajennetaan koskemaan myös epäilyttäviä kotiteurastuksia ja muita epäselvyyksiä sivutuotteiden hävittämisessä.

Valvontaa tullaan suorittamaan vuoden 2024 aikana Ruokaviraston riskiperusteisesti valitsemissa eläintenpitopaikoissa, joissa on märehitjötä. Valvontaa kohdennetaan tarpeen mukaan myös muiden eläinlajien pitopaikkoihin. Keräilyalueen osalta Ruokavirasto toimittaa aveittain luettelot niistä pitopaikoista, joissa laitonta hautaamista tapahtuu rekisterin perusteella usein. Syrjäisillä alueilla valvontaa tullaan tekemään satunnaisotannalla ja mahdollisesti alueellisen riskinarvioinnin perusteella valituilla tiloilla. Kunnaneläinlääkäri tekee valvontakäynnin varmistaen toiminnan lainmukaisuuden ja ettei sivutuotteiden säilytys ja hävittäminen aiheuta eläintautien leviämisen vaaraa eikä ympäristölle (pohjavesialueet tms.) ole aiheutunut haittaa.

Ruokavirasto huomioi alueelliset painopisteen erot hautaamisen valvonnan kohdentamisessa.

